СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 273. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 26-го листопаду 1941. No. 273. Jersey City, N. J., Wednesday, November 26, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ОКУПУВАЛИ ГОЛЯНДСЬКУ ҐВІЯНУ В ПОЛУДНЕВІЙ АМЕРИЦІ

ВАШИНҐТОН. — На основі порозуміння між Америкою й голяндським урядом в Лондоні та Бразилією, американські війська окупували 24. листопада ц. р. Голяндську Ґвіяну (Сурінам), що лежить на північно-східному побережжі Південної Америки. Кольонія ця граничить з англійськими та французькими кольоніями тої самої назви. Рівночасно з Білого Дому повідомляють, що Бразилія згодилася далі співпрацювати в справі оборони Полудневої Америки та готова незабаром повзяти такі самі превентивні міри відносно французької Ґвіяни. Хоч як офіційну причину окупації Голяндської Ґвіяни подано охорону продукції бокситу, який добувають там у великій скількости, проте загально вважають цю окупацію політичним рухом, зверненим проти уряду Віші. Це тимбільше правдоподібне, що президент Рузвелт задумує дати значніше матеріяльну допомогу комітетови „Вільних Французів" на основі „ленд-ліз" закону. До цього кроку, як кажуть, спонукало Америку усунення ґен. Вейґана з Північної Афрпки.

СЕНАТОР ПЕРЕДБАЧУЄ ЗАХОПЛЕННЯ МАРТИНІКИ

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Пепер, якого часто вважають речником президентової заграничної політики, заявив, що вслід за окупацією Голяндської Ґвіяни американські війська можуть захопити також французькі посілости, а саме Ґвіяну та Мартиніку. Усунення ґен. Вейґана з Північної Африки, говорив Пепер, означає, що Віші йде Гітлерови цілком на руку, тому Америка мусить повзяти всі міри осторогн щодо заморських французьких кольоній.

„ВІЛЬНІ ФРАНЦУЗИ" ДІСТАЮТЬ ПОЗИЧКУ ВІД АМЕРИКИ

ВАШИНҐТОН. — Делеґація „Вільних Французів" повідомляє, що президент Рузвелт одобрив більшу грошеву позичку для ґен. де Голя. В листі до Едварда Р. Стетініюса президент Рузвелт ствердив, що оборона кожньої території, що є під контролею „Вільних Французів", є частиною оборони Злучених Держав Америки.

АМЕРИКА Й ЯПОНІЯ НА ШЛЯХУ ОГРАНИЧЕНОГО ПОРОЗУМІННЯ

ВАШИНҐТОН. — Повідомляють, що секретар стейту Кордел Гол та японський висланник Сабуро Курусу устійнили спільну базу для ограниченого порозуміння між обома державами. Таке ограничене порозуміння спричиниться до відпруження американсько-японських відносин на Пацифіку. Америка мала предложити Японії такі точки порозуміння: 1. зречення з боку Японії дальших підбоїв на Тихому океані та в Сибірі, 2. відтягнення японських військ з Індо-Китаю. За це Америка годиться „відморозити" японські капітали в Америці й знести частинне ембарго та допустити Японію до більшого користання з сирівців на південному Пацифіку, в Індо-Китаю та Голяндській Східній Індії. Секретар стейту Кордел Гол відбув другу конференцію з представниками Великої Британії, Китаю, Голяндії й Австралії в справі американсько-японських переговорів.

ВІДКРИТО ДЕРЖАВНИЙ ЗАГОВІР В ПАНАМІ

ПАНАМА. — Поліція арештувала 9 добре відомих панамців, які плянували державний переворот та зміну уряду Панами, на чолі якого мав станути Анібаль Ріос, третій заступник президента та б. представник Панами в Перу. Провідниками того заговору мають бути Антоніо Анґвізоля, член Національного Зібрання, та Фабіян Велярде, визначний правник. Обидва вони стояли в тісному контакті з усуненим президентом Арнульфом Аріясом.

ДАЄС КАЖЕ, ЩО КОМУНІСТИ „ОРҐАНІЗУВАЛИ Й НАДУЖИВАЛИ ЛІБЕРАЛІВ"

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ (Па.). — Б. Мандель, спеціяльний агент Комітету Даєса, який признався, що сам колись був комуністом і менаджером большевицької ґазети „Дейлі Воркер", заявив, що комуністична партія орґанізувала американських лібералів та використовувала їх опісля для своїх, цебто московсько-большевицьких цілей. Свої зізнання зложив Мандель перед філядельфійською радою суспільної допомоги.

ІНТЕЛЕКТУАЛИ ДОМАГАЮТЬСЯ ОРҐАНІЗАЦІЇ СВІТА ПІСЛЯ ОДНОГО ПЛЯНУ

ГАБАНА (Куба). — З рамени Кубанської Національної Комісії для Інтелектуальної Співпраці відбулася тут конференція учених в справі встановлення одного пляну для цілого світа. В ній взяли участь рівнож американські професори. Карльо Сфорца, б. італійський міністер заграничних справ, заявив, що інтелектуали є відповідальні нарівні з політиками за упадок демократії в Европі. Дж. Вуд Кроч, професор Колюмбійського Університету, твердив, що вчені повинні працювати проти тоталітаризму, а відомий французький письменник Жіль Ромен був того погляду, що вони мають велику відповідальність у відбудові ладу у світі. Маршал Г. Стовн, з Гарвардського Університету, заявив, що неможливе є цілковите обєднання обох Америк; ріжниці між ними надто великі, тому вони повинні себе доповняти для кращої співпраці на користь західної півкулі.

БРАЗИЛІЯ ПІДДЕРЖУЄ ОКУПАЦІЮ ГОЛЯНДСЬКОЇ ҐВІЯНИ АМЕРИКОЮ

З Ріо де Жанейро, столиці Бразилії, повідомляють, що окупація Голяндської Ґвіяни американськими військами зустрілася з загальним одобренням бразилійського уряду та суспільства. Міністерство заграничних справ повідомило, що прийшло до порозуміння між Злученими Державами Америки, Бразилією та Голяндією в справі охорони Ґвіяни, та що Бразилія всебічно піддержує останній американський крок в цій справі. Д-р Аранга, міністер заграничних справ, який вернув щойно з подорожі до Арґентини, піддержав цей погляд уряду. Бразилійці, як повідомляють, чуються тепер безпечнішими, коли північно-східне побережжа Полудневої Америки є під протекцією такої сильної держави, як Злучені Держави Америки.

ЖИДИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ АНГЛІЙЦІВ ЗА ВІДМОВУ СТВОРЕННЯ ОКРЕМОЇ ЖИДІВСЬКОЇ АРМІЇ

Луїс Ліпскі, президент Американсько-Жидівського Конґресу, що відбувається у Балтімор, Меріленд, виступив з гострою критикою англійського уряду за відмову створення окремої жидівської армії, яка малаб боротися проти Німеччини. Він твердив, що Чорчил дає постійно вимінаючі відповіди, коли жидівські провідники домагаються, щоб на взір поляків, чехів чи греків творити власні національні відділи та під своїми національними прапорами воювати з Гітлером. Інші жидівські провідники, серед яких були представники жидівської еміґрації з Полудневої Америки, взивали до піддержки жидівських зусиль зробити з Палестини національний бастіон для жидів цілого світа.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІКАР ПРО ТЕ, ЯК НІМЦІ ГОДУЮТЬ ВОЕННИХ ПОЛОНЕНИХ

Д-р Карліс Найт, головний лікар американської амбасади в Берліні, який повернув в Америку на кораблі „Екскамбіон", заявив, що понад міліон бельґійських й британських полонених в Німеччині дістають таку саму поживу як горожани Німеччини. Він твердив, що він мав нагляд над 20 таборами з полоненими та переконався, що вони одержують потрібну скількість поживи з відповідними кальоріями та вітамінами. Вони одержують мясо, ярину, сир, рибу, хліб, „ерзатц"-еву каву та бараболі. Д-р Найт заявив, що таку саму поживу мають прочі німецькі горожани. Назагал воєнні полонені виглядають добре й чуються здорово. Він говорив також, що Берлін дуже мало потерпів від англійських бомб, але більше знищені є такі міста як Діссельдорф, Франкфурт над Майном і Гамбурґ.

БРИТІЙЦІ В ЛІБІЇ ЗДОБУЛИ ВАЖНУ БАЗУ ҐАМБОТ

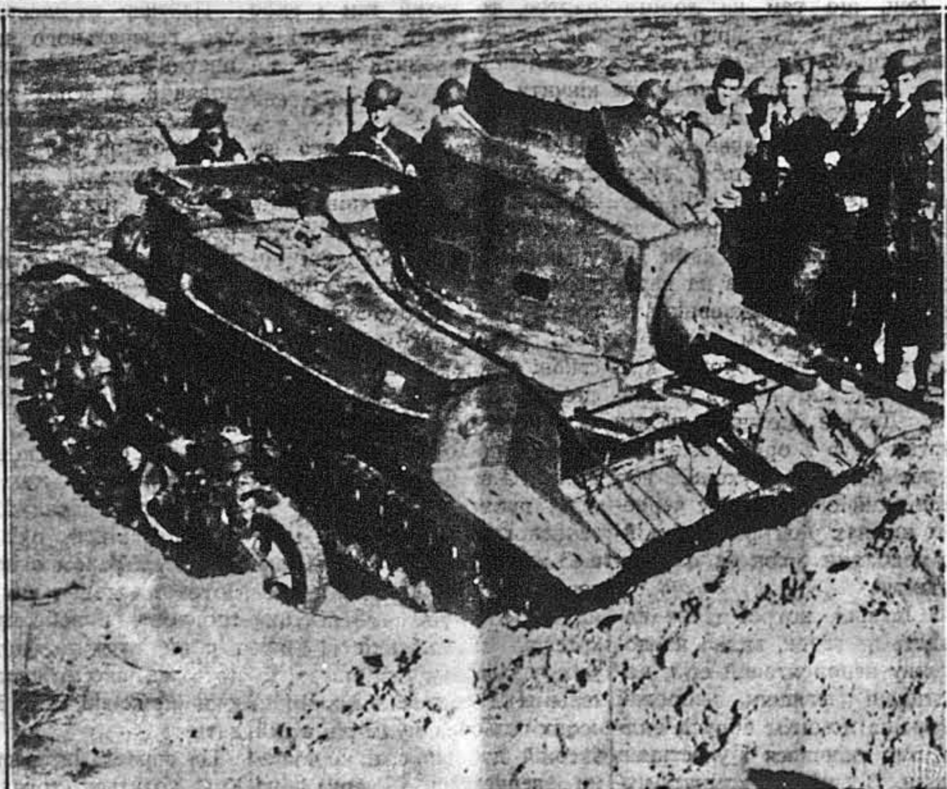
Британська офензива в Лібії далі продовжається. Британські сили здобули дуже важну базу військ держав „осі", Ґамбот. В тій базі містились великі склади ґазоліни, амуніції інших воєнних матеріялів, конечних для війни в пустелі. Страшна боротьба повзів відбувається тепер в околицях Реже́ґ. Майже усі сили німців є заанґажовані в тій боротьбі і її вислід буде мати рішальне значіння для цілої лібійської офензиви. Дотепер перевага не перехилась ні на одну сторону. Проте британці є переконані, що вони остаточно віднесуть перемогу, бо в них є більші резерви, ніж у німців. Минулої ночі боротьба повзів була на якийсь час звільнилась, бо повзи мусіли засоблювати себе новою амуніцією та ґазоліною, а також мусіли понаправляти свої покалічення. В той час цілою силою діяла британська повітряна сила, що має в Лібії перевагу над німецькою повітряною силою.

ІТАЛІЙЦІ СТВЕРДЖУЮТЬ, ЩО БРИТІЙЦІ ГЛИБОКО В ЛІБІЇ

Італійські воєнні звідомлення стверджують тяжкі бої в Лібії, а також признають, що британські сили увірвались на 200 миль в глибину Лібії. Але вони кажуть, що всі напади британських сил є відбиті з тяжкими втратами для британців. За їхніми звідомленнями виходить, що це німецькі моторизовані частини окружили одну британську моторизовану дивізію. Італійські кола признають небезпеку, яка виринає від тих британських сил, які обходять Циринайку здалека, з виразною ціллю її окружити та дістатись до Бенґазі.

НІМЦІ ПІДСУВАЮТЬСЯ ПІД САМУ МОСКВУ

На московськім фронті німці поробили поважні успіхи. Вони затіснили півколо довкола Москви і в одним місці підійшли на 31 миль під місто. В Москві уважають положення дуже ґрізним.

ПАСТКА НА ПОВЗ.—Військові інжинери американської армії, що брали участь у маневрах у південних стейтах, приготовили такий діл, щоб задержати повз. Коли повз пробував вилізти з рова, він не міг цього зробити.

ВІСТКИ ПРО РОЗСТРІЛ 200 УКРАЇНЦІВ В КИЄВІ З БОКУ НІМЕЦЬКОЇ ВЛАДИ

АНКАРА. — Ґазетна агенція „Оверсіс Нюз Ейдженсі" дістала дня 24 листопаду ц. р. в Анкері, Туреччина, таку новинку: „Віля 200 українців, влучаючи кілька членів бувшого провінціонального уряду арештували і розстріляли наці після того, як в Києві вибухли заворушення. Таке ми довідались сьогодня з достовірного джерела. Протинацістичні маніфестації вибухли, як нас повідомляють, по назначенні Альфреда Розенберга правити Україною, чим розвіяно надії українців на незалежність".

ПІДПИСАННЯ ПРОТИКОМУНІСТИЧНОГО ПАКТУ.

БЕРЛІН. — Серед великих парад відбувається в Берліні підписання протикомуністичного пакту, до якого приступили такі нові держави: Фінляндія, Данія, Болгарія, Румунія, Словакія, Хорватія і китайський ляльковий уряд в Нанкіні. Попередними учасниками цього пакту вже були: Німеччина, Італія, Японія, Мадярщина, Манчуко, Еспанія. Разом підписало тепер цей пакт 13 держав.

ЦІЛЬ — ЗНИЩЕННЯ РОСІЙСЬКОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ.

БЕРЛІН. — Німецькі офіційні ґазети на передодні підписання протикомуністичного пакту заявляли, що завданням німецьких збройних сил є не лиш знищити російський большевизм, але також російський імперіялізм, що сягає багато століть взад. Йосиф Сталін, коли ходить про імперіяльні стремління Росії, є прямим нащадком Петра Великого. Большевизм, хоч ріжниться щодо своїх внутрішних засад, але прямує до того самого, що прямували російські царі, кажуть німецькі ґазети. Це перший раз, що наці підійшли до справи з цього боку, бо дотепер вони трактували большевизм як виключно „витвір інтернаціонального жидівства".

ТОКИО ВИСЛАЛО ІНСТРУКЦІЇ КУРУСОВИ.

ТАКИО. — Японський уряд вислав свому представникови в Вашинґтоні Курусови наглі інструкції. Зміст тих інструкцій залишається в тайні. Водночас японська преса проявляє чимраз більше зневірення у вислід японсько-американських переговорів. Вона каже, що переговори, які водночас переводить американський уряд з Британією, Голяндською Індією, Австралією і Китаем творять нові перешкоди для японсько-американського порозуміння. Японський уряд робить горячкові приготування до війни. Напруження в Японії вілике й настрій нагадує тишу перед бурею.

АВСТРАЛІЙСЬКІ ВТРАТИ В ТОБРУЦІ.

МЕЛБОРН (Австралія). — Австралійські ґазети приносять звідомлення про втрати австралійського війська в Тобруці. Австралійці там творили значну більшість з цілої залоги, доки їх в останих місяцях не почали звільнювати і заступати іншими військами, серед них індійцями й поляками. Ця заміна відбувалась нічю морем. За цілий час облоги австралійці втратили в Тобруці лише 500 людей.

КАНАДІЙЦІ ЇДУТЬ ДО АНГЛІЇ.

ЛОНДОН. — До Англії прибув дотепер найбільший конвой з Канади. Він пройшов зовсім щасливо, не зазнавши ні найменших втрат. Конвой перевозив до Англії моторові частини канадійської армії, всілякі провіянти, а також медичну обслугу. В Англії їх привітав представник уряду. Висказуючи Канаді подяку за її поміч він теж висказав подяку тим силам, що стерегли конвою.

ІТАЛІЙЦІ ЗАТОПИЛИ ХИБНИЙ КОРАБЕЛЬ.

ТАНКЕР. — Через помилку італійська субмарина затопила недалеко берегів еспанського Морока еспанський корабель „Кастільо де Оропеза". Це був один з найкращих еспанських пасажирських кораблів.

БОРОТЬБА СЕРБСЬКИХ ПОСТАНЦІВ З НІМЦЯМИ.

АНКАРА. — Сербські повстанці звели боротьбу з одною моторизованою німецькою частиною і її цілковито розбили. Сербське повстання найбільше розгорілось в полудневo-східній частині Югославії.

МОЖЛИВІСТЬ БРИТІЙСЬКОЇ ОФЕНЗИВИ НА БАЛКАНІ.

ЛОНДОН. — Британські мілітарні кола є такого переконання, що найкращим місцем для британської офензиви на европейський континент, що може наступити наступного року, буде не Італія і перехід через Бренер, тільки Балкан. Балканські народи дуже ворожо наставлені проти німців і коли британські сили там появились вони будуть з ними вповні співпрацювати.

Б. МІНІСТЕР БЕК ПІД ПОЛЬСЬКИМ НАДЗОРОМ.

СОФІЯ. — Болгарська радієва стація надала новинку з Болгарії, в якій говорить, що німецькі власти в Букарешті поставили біля дому бувшого міністра Бека гостру контролю. Попередно йому було дозволено свобідно порушуватись бодай біля дому, в якім він мешкає. Тепер він є під домашним арештом. А то тому, каже болгарське радіо, що він мав звязки з югославськими повстанцями та іншими польськими „агентами".

„ҐІТЛЕРПЛЯЦ" В ВИЛЬНІ.

СТОКГОЛЬМ. — Німецькі власти переіменували назву Катедральної Площі в Вильні на назву „Адольф Гітлер Пляц". Водночас вони нищать в Вильні місцеві історичні памятники, а на їх місці будують німецькі, надаючи тим містові німецький характер.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Theree months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІДБИТИЙ ВИЗОВ

У минулу суботу вугільна справа, що від кількох тижнів була певно найважнішою внутрішньою справою в Злучених Державах, досягнула критичної точки. Рівночасно з тим вона досягнула такої стадії, яка дає надію на її розвязання.

Боротьба відносилася властиво тільки до вугля, що його добувають сталеві копальні: З огляду на те, одначе, що сталь це основний воєнний продукт, справа прибрала великої ваги. Спірним питанням було питання „закритої шапи"; майнерська юнія домагалася, щоб в копальнях робили тільки юнійні робітники. Це домагання сталеві компанії відкинули, хоча решта копалень мягкого вугілля признає „закриту шапу".

Коли заходи довести до якоїсь полагоди спору зійшли на нінащо, президент Рузвелт пробував здержати страйк пригадкою, що страйк відобється поважно на продукції сталі. Президент радив спорячим сторонам: або відложити вирішення спору за закриту шапу до закінчення періоду надзвичайної потреби, або згодитися на розємний суд. Власники копалень згодилися приняти котрунебудь пропозицію. Джан Луис як предсідник майнерської юнії відкинув обі пропозиції, одначе лишив собі вихід тим, що оставив справу для вирішення „політичному комітетові" юнійної конвенції, що відбулася в минулому тижні.

Тимчасом страйк у копальнях що правда виказав перевагу по стороні прихильників юнії й Луиса, одначе рівночасно довів до проливу крови. Били страйкарі страйколомів, бито й страйкарів. На майнерській конвенції в Дітройті спір теж викликав розбиття серед делеґатів. Коли предсідник конвенції візвав делеґатів, щоб повстанням з місць зазначили свою піддержку для політики Рузвелта, то прихильники Луиса сиділи далі мовчки. Поза конвенційною галею приходило до бійок між двома фракціями.

Остаточно одначе, не дивлячися на те, що прихильники Луиса мала більшість на конвенції, конвенція приняла пропозицію президента Рузвелта, заявившися за другим пляном, себто за арбітрацію спору. Тепер справа буде віддана для розгляду комітетові з трьох осіб: з представника майнерської юнії, з представника сталевих баронів і представника публики.

Ці події публична опінія зрозуміла як відступ Луиса. Він загрозив урядові таким, чого він не мав відваги виконати. Цим він признав виїмковий стан і виїмкові обставини. Серед них федеральний уряд має велику силу, належно оправдану цими надзвичайними умовинами. Та ці умовини існували вже від довшого часу й Джан Луис повинен їх був здавна признавати, не наражуючи організацію на непопулярність і не доводячи її до внутрішнього розбиття.

Уроєна Дилема

Деякі зпосеред українських провідних одиниць уроїли собі, що отверта і виразна заява симпатії в бік Британії в її війні з Німеччиною водночас означатиме заяву симпатії для перемоги Сталіна. А цього ніякий шануючий себе українець не може зробити, хоч в Америці ми знаходимось в дуже складнім положенні, бо офіційна політика американського уряду недвозначно виявляє симпатії в бік Британії, а також посилає їй на біліони долярів ріжних воєнних продуктів. А навіть, щоб забезпечити доставу тих продуктів до Англії, починає вже литись американська кров.

Американські українці, безперечно, не хочуть робити щось такого, що пошкодилоб їхній прибраній батьківщині. З другого боку вони не хочуть лукавити зо своїм сумлінням та не хочуть висказувати слів симпатії в бік крівавого Сталіна. Тому багато з них вибирає третій шлях — шлях мовчанки. Америка нам дорога, каже дехто з них. Але не затвердло ще наше серце до тої міри, щоб забути за терпіння наших братів у старім краю. Тому ми закусимо зуби і будемо мовчати. Будемо робити все, що вимагатиме від нас Америка. Будемо купувати бонди державної оборони, давати державі гроші, працюватимемо в воєнним промислі, а коли треба буде, підемо до війська і дамо жертву крови. Бо цього треба Америці. Але таки з власним сумлінням лукавити не будемо, бо тим ми потоптаслиб не лише наші національні почування, але ще більше — вселюдські, релігійні.

З боку чисто американських інтересів таке відношення вповні задоволяюче. Америка не хоче від нас нічого більше, як повної льояльности, купування бондів, працювання в воєнним промислі, давання рекрута і т. п. Одним словом Америка вимагає від нас того всього, що вимагає від кожного іншого свого громадянина, від ковбоя з Тексас, огородника з Флориди, фармера з Минесоти, чи робітника, промисловця, або купця з Ню Йорку.

Але, вимагаючи від нас не більше ні менше ніж дають її корінні громадяни, вона нам опісля не дасть ні більше ні менше, ніж те, що дає своїм власним корінним громадянам. За нашу льояльність, за наші бонди, працю і рекрута вона скаже нам такий самий спасибіг, як ковбоєви з Тексасу, фармерови з Минесоти, чи робітникови з Ню Йорку.

Колиж бо ми хотілиб ще чогось іншого. Ми хотілиб від Америки в додатку й доброго відношення до наших братів в старім краю. Ми хотілиб, щоб Америка дала тим нашим братам самостійність і обстанула за ними, коли прийдеться їй разом з іншими потугами рішати про новий устрій Европи.

Зрозуміло, що коли ми очікуємо від Америки чогось більше, ніж вона дає своїм корінним громадянам, то й ми мусимо їй дати щось більше від її корінних громадян. Бо такий закон на світі: більше хочеш від мене, більше давай мені. Щож ми можемо Америці більше дати?

Першусього мусимо станути на становищі, що в закордонній політиці все рішають чисті вираховані інтереси кожного краю. Америка може помогти нашим братам відзискати їхню самостійну державу лише тоді, коли вона буде переконана, що та держава буде обертатись в орбіті її впливів і буде доповняти американські інтереси, а не тим інтересам шкодити. Станувши на цім становищі ми прийдемо до чергового кроку і зрозуміємо, що треба нам тут повести таку політично - освідомляючу роботу серед компетентних американських чинників, яка доказувалаб їм, що самостійна українська держава може зовсім добре існувати без чужої, зокрема без німецької помочи і така самостійна держава може ще краще вміщається в тім міжнароднім суспільнім ладі, який готують англьо-саксонські краї, ніж в тім, який готує Гітлер. Після цього кроку, який, безперечно, вимагатиме від нас багато праці, часу і гроша, ми повинні жертвувати Америці наші услуги й звідсіля служити як чинник української продемократичної пропаґанди серед великого українського народу. Така робота це вже буде щось більше, ніж дає ковбой з Тексас, чи фармер з Мінесоти і за те ми можемо опісля більше домагатись від Америки.

Всетаки на ту дилему „визнання Сталіна", яку ми поставили на початку, ми ще не відповіли. Тому поставмо щераз питання рубом: Невже дійсно ми висказуємо баження перемоги Сталіна, коли висказуємо бажання перемоги Британії та Америки? — Ні. Ці дві справи не мають нічого спільного. В американських політичних і церковних колах є багато поважних осіб, які отверто кажуть, що найкраще для Америки буде, коли ті два диспотизми, сталінський і гітлерівський, пропадуть. Проте вони радять хвилево піддержувати советський фронт, бо той фронт значно слабший від німецького і його заломання скріпилоб становище Гітлера. Щоб ті два деспотизми себе могли ґрунтовно знищити треба вдержувати між ними бодай зглядну рівновагу. Так говорять нині ті американці, які ненавидять націзм і большевизм, а проте є за висилку літаків, повзів і гармат на советський фронт.

Трошка інакше, зо зрозумілих причин, говорить уряд. Уряд мусить свої слова вбирати в лицемірну дипломатичну чемність. Бо ходить йому заохотити Сталіна до найдовшого опору і не допустити до замирення двох деспотів. Але в засаді і уряд думає так само, як думають названі американці. Щобільше, в той сам спосіб думає також британський уряд і навіть кількох британських міністрів були аж так „нетактовні", що отверто це заявили. Вони отверто заявили, що для Британії буде найкраще, коли ті два деспоти себе витереблять до останнього.

А коли так, то цілком хибним є заключення, яке дехто робить, що якщо ми тут в Америці станемо виразно і ефектовно по стороні Британії, то тим одночас заявимось за перемогу Сталіна. Таке заключення є не лиш помилкове, але й шкідливе, бо воно спиняє активність на тутешньому ґрунті.

Ми і „Брати" -- Словяни

Канадійський часопис „Новий Шлях" (з 6. листопаду) пише під повищим наголовком про жахливе положення, в якому знайшовся український нарід, підкреслюючи, як ріжні чинники, що те бачать і про те знають, мовчать, ні пари з уст, як замуровало. А далі пишеться і про відношення „братів" словян до українського народу. Ось цей уступ передаємо вцілости:

Україна й „брати-словяни".

А наші „брати-словяни" на скитальщині вже збудували великий плян величезної словянської федерації держав — від Балтику по Середземне море та від Адріятику по Чорне море — одначе на мапі тієї словянської федерації „України не било, нет і не будет". Проликнули Україну з її 45-міліоновим народом — правда, покищо лише теоретично. Там і велика Польща і велика Чехія, а України навіть маленької не зліпили, хоч багато українських земель до тієї плянованої федерації не забули „пригорнути".

А почитайте газет наших „братів-словян" на цьому континенті, так там аж кишить від наклепів на українські визвольні змагання та від поучень і погроз супроти українців, які не хочуть бути предметом навіть у руках своїх братів - словян, а хочуть бути підметом і нарівні з ними.

Навіть якийсь наш братсловянин (з „юга" чи з „сівера" не знаємо) Калпашніков, що то є головою якогось „Славонік Комиті фор Демокрасі" на Пайн стріті в Ню Йорку, почав оце давати поучення та грозити українцям остракізацією (осудженням черепковим судом) „з боку братства всіх вільних словянських держав", як вони „вірітимуть в зрадницькі та беззмістовні обіцянки брехливої націстської Німеччини". Брати Калпашнікови та йому подібні навіть у позі батьків-навчальників ніяк не можуть заговорити до українців та про українців так, щоб не плюнути в лице українського народу та не картати його за ними самими здумані, мнимі проступки. Вони мовчать про своїх Ґоджів, Струміньских, великих князів Владимірів і тим подібних „достойників", що „урядують" або збіраються „урядувати" під німецьким протекторатом. Зате вони безнастанно кричать про „германофільство" Павла Скоропадського, дарма, що він вже давно перестав бути політичною особистістю для українського народу.

Пора їм глянути дійсності в вічі.

Дурня і в церкві бють, говорять із болем та досадою деякі українці. На похиле українське дерево навіть кулява коза та й та скаче! В дійсності український народ ні не дурний, ні не похилий. Довговічна історія говорить, що українці це найстарший та найпалкіший демократичний, свободолюбний і гуманний нарід. Він любить особисту свободу, шанує особисту волю інших, на чуже ніколи не зазіхає, але за своїм стоїть дозагину. А при тому він великий народ, якого не проликнеш, бо кісткою в горлі стане й задушить. Український народ має велику моральну, потенціяльну силу, яка не довподоби тим нашим меншим чи більшим братам - словянам, які набули від свого германського сусіда наклін до загарбництва та ласування на чужій, крадений землі. Історія дає багато прикладів цього. Одначе також таж історія повинна навчити наших братів - словян, що безглуздям і самогубством було би, якби вони далі нехтували своїм великим, добродушним братом-українцем і далі зазіхали на його землю. Без огляду, як ця війна скінчиться, повоєнна Европа та світ будуть інші, як досі. Наступить переоцінка вартостей, а також мабуть наступить економічна, політична й соціяльна смерть старого ладу. Світ буде ліпший, кращий. Український народ рішився зажити в тому світі вільним, державним життям, або згинути. Тому не час тепер нашим братам-словянам далі думати старими категоріями і далі покористуватися старою методою „ловіть злодія" супроти українського народу. Бо це їм на користь ніяк не вийде! Український народ під кожним поглядом сильніший від польського, чеського, а навіть московського. Коли має бути створений словянський вал проти агресивного германізму, то Україна в такій словянській спілці не може бути лише предметом - тереном, а український народ лише гарматним мясом, але має бути повноправним членом тієї спілки. Інакше український народ не піде на жадні, хочби й найкращі гасла інших словян, дарма, що він добродушний і довірчивий. Історія вчить кожного — одного скорше, другого пізніше. Український народ навчився з неї впродовж останніх десятиріч. Скажім, щиро, брати словяни — москалі, поляки й чехи — дали йому таку научку в тому часі, що доки житиме один українець у світі, то руководитисьме нею. Він навчився, що не важне гасло, хочби й найкраще, а те, що криється за ним. Другого слухай, але свій розум май! Бач другим такими, якими вони є, а не такими, якими вони представляються, чи якими хочеш їх бачити! І багато-багато життьової мудрости навчився наш народ у справі відношення до своїх ближних і дальших сусідів — навчився ціною великої нужди, моря крови і гір трупів найкращих українських синів і дочок.

Слово тепер за іншими словянами, чи вони хочуть українців у своїй спілці. Вимоги українського народу під цим оглядом ясні та слушні. І від них український народ ніколи не відступить!

АЛЬФОНС ДОДЕ.

ПАРТІЯ БІЛЯРДУ

Після дводенної битви, після ночи під потоками дощу з торністрами на плечах жовніри ослабли. Тимчасом минули три безконечні години, як їх тут лишили перемерзлих, зі зброєю в руках, серед калюж на гостинці, серед болота і мокрої землі.

Знесилені утомою, безсонними ночами, в мокрих мундурах вони туляться одні до одних, аби розігрітись, підбадьоритись. Декотрі з них сплять стоячи, спершись на торністер сусіда, і у сні ще більше знати втому, недостаток на тих ослаблених, опущених лицях. Дощ, болото, ані огню, ані теплої страви, небо нависле і чорне, і вороги довкола. Це страшно... Щож вони тут роблять? Що тут дієтся?

Гармати звернені гирлами до ліса, наче пильнують чогось. Картачниці зачаєні глядять пильно в виднокруг. Все, видно, готове до атаку. Чомуж не атакують? Чого чекають?...

Чекають приказів, а з головної кватири не присилають їх.

Головна кватира недалеко. Це гарна палата в стилю Людвіка XIII., котрої цегли сполоскані дощем блищать на склонах узгіря. Справді, княжа резиденція варта, щоб на ній розвівала хоругов маршала Франції. З заду за нею велика фоса і камінний вал відділяє її від дороги, травники аж до самих дверей, зелені і рівні, окружені вазонами квіток. З другої сторони дому, з середини йдуть ясні грабові алеї, розпростирається як зеркало ставок, де плавають лебеді, а в голубнику з дахом в виді пагоди викрикують пави, золоті фазани і бють крилами. Хоч господарі виїхали, не чути одначе тут опущення, не видно знищення війни. Хоругов шефа армії охоронила тут усе, аж до найменшої квіточки на травнику і справді сильно вражає ця велика тиша, той порядок у всім, в рівних лініях мурів, у глибокій мовчанці при вході, так недалеко від поля битви...

Дощ, що там на дорогах робить купи поганого болота і глибокі колії, тут тільки наче елеґантна аристократична струя освіжає червону барву цегли, зелень травників, що від неї полискуються листя помаранчевих дерев і білі пера лебедів. Усе блищить, усе спокійне. Справді, якби не хоругов, що повіває на верху даху, якби не два жовніри на варті перед входом, ніхто б не подумав, що це головна кватира. Коні спочивають у стайнях. Декуди можна здибати гуртки слуг і ординанців, що снуються коло кухонь, або знов який огородник у червоних штанах розгортає спокійно граблями пісок на великім подвірю.

З їдальні, котрої вікна виходять на ганок, видно на половину непоприбираний стіл, повідтикані фляшки, порожні чарки на помятім обрусі; видно, пир скінчився і участники пішли. В сусідній комнаті чути звуки голосів, сміх, стук куль, що котяться, чарок, що ними тручаються. Маршал як раз грає свою партію і тому то армія чекає його розпоряджень. Коли маршал зачне партію, то нехай там і небо завалиться, ніщо на світі не в силі перешкодити йому докінчити її.

Білярд!

Це слаба сторона того великого войовничого мужа. І він при ній такий поважний, як підчас битви: в парадним уніформі, груди обвішані орденами, очи блищать, щоки горять, він підохочений пиром, грою і грогом. Його військові адютанти стоять з респектом довкола нього, готові на услуги, розпадаються в подивах над кожним його ударом. Коли маршал зробить один пункт, усі тиснуться до записної таблички; коли маршал хоче пити, всі хотять припагодити йому грог. Ця громада еполетів, дзенькання хрестів, аксельбандів і вид усіх тих гарних усмішок, субтельних дворацьких поклонів, нових гальових мундурів в цій високій дубовій салі, з вікнами звернениими в парк і на фронтове подвіря, все те, нагадує осінь в Компєнь і лагодить трохи враження брудних плащів, що мерзнуть там здовж дороги в понурих групах під дощем.

Партнер маршала, це капітан генерального штабу, запнятий тісно в мундур, зафризований, в ясних рукавичках; він перша сила в грі в білярд, і міг би на тім полі побити всіх маршалів на світі; але він уміє триматись в повнім респекту віддалені від свого шефа і старається, щоб ані не виграти, ані знов дуже легко не програти. Це, що називається, офіцер з будучністю...

Але увага, молодий чоловіче, тримайтеся! Маршал має натнацять пунктів, а ви десять. Треба тільки вести партію аж до кінця так, як тепер, а це буде значно більше для вашої карієри, ніж якби ви були там разом з іншими під потоками дощу, що затоплює горизонт, і заболотили свій гарний мундур, знищили золото на аксельбандах, очікуючи приказів, що не надходять.

Це справді інтересна партія. Кулі котяться, тручають одна одну, мішають свої барви. Рами білярда сильно відбивають їх, зелене сукно розгрівається... Наразі на небі показується поломінь з гарматного вистрілу. Від глухого гуркоту дзвонять шиби. Всі здригнулись і поглядають на себе неспокійно. Тільки маршал не видів нічого, не чув нічого: похилений над білярдом він як раз думає над чудовим реваншем ударом; в тих ударах його головна сила!

(Докінчення на стороні 3-тій)

ПИКЕТУЮТЬ ЛУИСА.—Студенти вищих шкіл в Александрія, Верджінія, зараз коло Вашингтону, ходять з таблицями попід дім Джана Л. Луиса, закидуючи політику, ворожу для оборони краю. Пикетування відбувалося спокійно, і поліція не чіпала пикет.

СОЮЗОВЦІ! ВІДОЗВІТЬСЯ НА ЦЕ ГРОМАДНО, ЯК НА ВАС ПРИСТАЛО

Від імені екзекутиви У. Н. Союзу розіслав головний секретар відозву до Хвальних Відділів У. Н. Союзу в справі поширення виданих У. Н. Союзом по англійськи книжок. Думаємо, що як відділові урядники, так і загал членства возьмуть ту відозву під щиру розвагу і поступлять згідно з тим, що в ній пишеться.

Відозва ця звучить ось так:

* * *

Наша організація, Український Народний Союз, є, як знаєте, не тільки обезпеченево-запомоговою, але також і народною установою. Як запомогова — вона дбає про те, щоб давати своїм членам певне та модерне забезпечення. Як народна — вона старається сповняти ці завдання, які вона взяла на себе ще від самих початків існування. А ці завдання, це освідомлювання та обзнайомлювання американського загалу з культурними здобутками українського народу, з його багатою традицією та історією, з його природнім правом на вільне життя.

Маючи ці завдання на увазі, заходом У. Н. Союзу видано тепер англійською мовою дві високовартісні та дуже цінні книжки, а саме:

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ"

і

„БОГДАН — ГЕТЬМАН УКРАЇНИ".

Ще в березні 1939. року на річному засіданні головного уряду У. Н. Союзу, яке відбулося в Шікаґо, головні урядники рішили, щоб з нагоди 45-ліття існування У. Н. Союзу, що саме припадало на 1939. рік, видати таку книжку, яка містилаб у собі дійсні та правдиві факти про історичний хід, життя та буття українського народу. Такою книжкою головні урядники вважали „Історію України" М. Грушевського.

Треба було вложити більше як два роки праці, заки могла появитись ця книжка. Працювали над її виданням свої люде, а також двох американських професорів, які саме є великими знавцями складного східно-европейського питання. Ними є професор Маямського університету О. Фредриксен, який поміг обробити Історію України, а знов професор Єйльського університету Ю. Вернадський, який написав вступне слово до неї. Історії. „Історію України" видала преса одного з найславніших американських університетів, а саме преса Єйльського університету.

Головно в теперішніх часах, коли на полях України ведуться кріваві бої, і коли про Україну багато пишеться, нашим обовязком є подбати про те, щоб усякі научні інституції, бібліотеки, видавництва, журнали, часописи й визначні політичні діячі мали під руками властиве, достовірне та наукове жерело про Україну. Таким джерелом є власне „Історія України".

Таксамо нам треба подбати, щоб і наша роджена тут молодь обзнайомилась докладно з історією того народу, з якого походять її батьки. Це знання може їй дати якраз згадана „Історія України".

Хтож має подбати про те, щоб ця „Історія України" знайшлася в руках властивих американців та української американської молоді? Відповідь на це повинні дати якраз відділи У. Н. Союзу та поодинокі Союзовці, ці відділи й ці Союзовці, які завжди працювали над тим, щоб у ріжні можливі способи помагати поневоленій Україні. Власне до тих відділів і до тих Союзовців ми й тепер відносимося. Подбайте, щоб, у першій мірі, бодай один примірник „Історії України" і один примірник книжки „Богдан — Гетьман України", яку написав проф. Ю. Вернадський,, знайшлися в бібліотеці кожного відділу; а далі, щоб відділи закупили ці книжки як подарунок для відповідних американських установ та осіб, а зокрема, щоб поодинокі Союзовці закупили також ці книжки для себе чи для своїх дітей. Бо „Історія України" повинна знаходитись в хаті кожного свідомого американського українця.

Саме тепер зближаються Різдвяні Свята. Як кожного так і цього року ми певно будемо обдаровувати своїх близьких та знайомих з нагоди цих свят. Купуючи подарунок, ми не можемо піднайти кращого й вартнішого дарунку як згадані книжки: „Історія України" й „Богдан-ГГетьман України".

„Історія України" коштує $4, а „Богдан - Гетьман України" $2.50. Замовлення на ці книжки треба висилати до адміністрації „Свободи".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Л. К., Клівленд, О. — Дуже Вам дякуємо за витинок з польської ґазети, який використаємо. Якраз такого матеріялу нам треба, бо, як самі бачите, то навіть і те велике нещастя, яке переживає польський нарід, не вибило з польських провідників крайнього шовінізму і ненависти до українців.

Д-р П. Д. — Витинок одержали з Шікаґо. Дивує нас, як Ви його дістали в Філядельфії. Добре робите, що висилаєте. Не надійтесь на нікого другого. А як так трапиться, що виїмково редакція дістане те саме з двох боків, то краще, що так є, якби мала не дістати від нікого.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Клівленд, Огайо. — Українські Злучені Товариства в Клівленд, Огайо, переслали $78 на 12 примірників „Історії України" М. Грушевського і 12 книжок Ю. Вернадського „Богдан — гетьман України" для висилків до каледжів і університетів в стейті Огайо. Адв. О. Е. Малицький, голова згаданої організації, пише, що поминено при висилці деякі міста, як Йонгставн, Акрон, Толідо, Лорейн і Кантон, бо там українці живуть зорганізовані й самі подбають, щоб ті цінні книжки дістались до бібліотек і вищих шкіл та визначних американців, бо того роду акція є під теперішній час найкращою обороною українського імени. Книжки вислано на такі адреси:

Western Reserve University, Cleveland, Ohio;
John Carrol University, Cleveland, Ohio;
Oberlin University, Oberlin, O.;
Ohio Wesleyan University, Delaware, Ohio;
Ohio State University, Colombus, Ohio.;
Kent State University, Kent, O.;
Baldwin-Wallace University, Berea, Ohio;
Ohio University, Athens, Ohio;
University of Cincinnati, Cincinnati, Ohio;
Heidelberg College, Tiffin, Ohio;
Cleveland College, Public Square, Cleveland, Ohio;
Cleveland Public Library, Cleveland, Ohio.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РАДІ, ЩО ДІСТАЮТЬ КНИЖКИ ПРО УКРАЇНУ.

Тов. „Запорозька Січ", від. 283 У. Н. Союзу в Оборн, Н. Й. вислало „Істарію України" М. Грушевського, видану англійською мовою, до „Сімор Лайбрері", подібно, як це роблять інші відділи нашої орґанізації чи поодинокі громадяни. Згадую про це тому, що з цього листу, який засилаю до редакції, видно, що нам дякують за отсей дарунок, але не кількома словами, а так, що виразно признають, що це дійсно добра і цікава книжка, на яку, як заповідають, будуть старатись звернути увагу читаючої публики. Заразом нам дякують за ту розумну думку, що наказала нам ту книжку їм післати.

Отже самі переконуємось, що ту книжку освічені американці дійсно цінять. Вони признають, що вона написана дуже інтересно і мудро. Ось тим усі ми повинні тішитись. А що важніше: подбати, щоб оті книжки, що видані У. Н. Союзом англійською мовою якнайскорше розійшлись, та щоб дістались у руки американців не-українського походження. А вже про те, що вони повинні бути в наших хатах, хіба не треба нагадувати.

Омелян Саварин,
секр. 283 від. У. Н. С.

НЕВИЗНАННЯ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ БУЛО ПОМИЛКОЮ

Гітлер є продуктом дипльоматії, більше цинічний і менше гіпокритичний, як многі з других, — сказав Генри Бураса, б. провідник французьких канадійських націоналістів й властитель денника „Ле Девоар". По закінченню послідної Великої Війни, говорив Бураса, представники демократії уложили такий мир, що не міг вдоволити багато народів.

Мир в Европі укладали тоді люди, які не знали або не хотіли знати відносин в Европі. Вілсон, методиський проповідник, Клемансо, хитрий лис, який скидав неодного міністра, і Ллойд Джордж, чоловік великих візій, — ці то люди поділили Европу. Вони поділили австро-угорську імперію. На її землях повстала Чехословаччина; частину Австрії забрала Югославія і Румунія, а частину новоповставша Польща. Всі ці держави мали таке саме мішане населення, як мала австро-угорська монархія, — не могли отже розвиватися спокійно.

Відбудовання Польщі було доброю ідеєю. Та треба було влучити до Польщі тільки ті польські землі, в яких мешкали поляки. Коритаря, який відділював би Східні Пруси від Німеччини, не треба було робити. Кожний, навіть не-політик, міг знати, що той коритар буде причиною непорозумінь межи Німеччиною і Польщею.

Дальшою помилкою конференції у Версалі було установлення самостійної Австрії з 2-міліоновим містом Віднем як столицею. Така мала держава з так великим містом не могла сама існувати.

Великою помилкою конференції у Версалю було також невизнання самостійности України. По скінченню Великої Війни всі думали, що творці версайського мира полагодять справи національностей в Европі; тимчасом конференція у Версалю тих справ не вирішила а ще більше їх заплутала.

Таке рішення національних справ викликало велике обурення серед пошкодованих народів. Найгірше огірчені були німці і в наслідок цего огірчення прийшов до влади Гітлер.

Взявши це під увагу можемо сказати, що за теперішню війну винуватий не тільки самий Гітлер, але й похибки давних дипльоматів.

В теперішнім часі, говорив Бураса, є в Европі три політичні системи: система англьо-саксонська, яка репрезентує економічний лібералізм, що в нім може розвиватися капіталізм; система комуністична, яка запровадила безвірство. Та опоненти комунізму не так бояться безвірства, як цего, що комунізм бореться з капіталізмом. Третою системою є національний соціялізм, який покасував ріжні монополі і замістив їх державним режімом.

При кінці своєї промови Бураса сказав, що він вірить, що з теперішнього хаосу Франція вийде морально, а може і політично, більшою, якщо між французьким народом не буде багато зрадників. — (К. Ф.).

Партія Білярду

(Докінчення зо стор. 2.)

Але ось знов світло, потім знов друге. Гарматні вистріли падають густо один за одним. Адютанти біжуть до вікон.

— Чи це прусаки атакують?

— Нехай атакують! — каже маршал, ставляючи білу. — Ваша черга, капітане!

Ґенеральний штаб здрігається з подиву. Тірен, що заснув на ляфеті, є нічим проти цього маршала, такого спокійного при білярді в хвилі атаку... Тимчасом галас стає більший. З гарматними вистрілами мішається тріск картачів, летять огнисті кулі. Червона хмара з чорними краями заходить аж до краю травників. Середина парку в поломіні. Паси і фазани кричать перестрашені в своїм голубнику; арабські коні в стайнях зачувши порох стають дуба. На головний кватирі рух. Депеша за депешою. Штафети прибігають як можна найскорше. Кличуть маршала.

Маршал неприступний. Як уже сказано, ніщо не в силі перешкодити йому скінчити партію.

— Ваша черга, капітане!

Але капітан розсіяний. Що то значить молодість! Він тратить голову, забуває, як має грати і робить разпораз два удари, через що, майже виграє партію. Тепер маршал впадає в злість. Несподіванка, досада малюються на його мужнім лиці. Як раз в тій хвилині вбігає на подвіря кінь в повнім ґальопі. Адютант забризканий болотом, одним скоком впадає на ґанок: „Маршале! Маршале!" Варто видіти, як його приймили... Розгніваний і червоний як когут, маршал показується у вікні з білярдовим кийом у руці.

— Що там сталося? Хто це? Чи тут нема ординанса?

— Але маршале...

— Добре, добре... зараз... Нехай чекають моїх приказів!

І вікно запирається зі злістю.

Нехай чекають його приказів!

Що мають робити бідні люде. Вітер жене на них дощ і картачі. Одні баталіони розбиті, а одні знов стоять без ужитку, з оружєм у руці, не розуміючи своєї безчинности. Нема ради. Чекають приказів... Але що на те, аби умерти, не потреба приказу, тож люде за лісом падуть сотками в рови, перед великою, мовчазливою палатою. Але хоч вони вже й попадали, то картачі розривають їх ще і отвореними ранами тече поволи благородна кров Франції... А там на горі в білярдовій салі йде також гаряча баталія: маршал відбиває своє, але малий капітан бороницться як лев...

Сімнацять! вісімнацять! девятнацять! Ледви стає часу, щоб записувати пункти. Воєнний галас наближається. Маршал має зробити ще один пункт. Гранати впадають уже до парку. Ось один луснув над ставком. Зеркальна поверхня ломиться; перестрашений лебідь плаває в вирі закровавленого піря. Це останній вистріл. Дальше велика мовчанка. Чути тільки плюск дощу по грабині і невиразні звуки їзди під горою та на болотнистих дорогах щось, наче біжить скоро череда. Армія зовсім розбита. Маршал виграв партію.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 15. листопаду 1941. року помер довголітній секретар і член Тов. Української Січи, відділу 59. У. Н. Союзу в Бриджпорті, Кон.,

ІВАН ГЛИВА.

Покійний походив зо села Носова, повіту Підгайці, Галичина. Прожив всего 46 років. Оставив у смутку жену Анастазію, чотири дочки: Джейні, зам. Новак; Мей, зам. Шуберт; Анну і Мільдред; сина Гаррія, два зяті та два внуки: Елайні і Роберта Новак.

Похорон відбувся в понеділок, 17. листопаду 1941. року, з дому-жалоби до укр. правосл. церкви Пречистої Діви Марії. При участи місцевого пароха о. А. Бека і о. Н. Підгорецького відпровадили Покійного Івана члени Тов. Укр. Січи при великім здвизі народу, що зібрався масово, щоб Покійному віддати останню услугу.

Покійний справді заслужив собі в народу признання своєю невсипущою діяльністю для розвою нашого товариства. Розвій Українського Народного Союзу завдячує Покійному Іванові Гливі незвичайно багато. Був душею організації в цій околиці. Покійний справляв уряди в Союзовім відділі та був делеґатом на конвенції У. Н. Союзу. Віддав теж немалі заслуги коло розвою місцевої парохії. Був секретарем Стейтової Американської Української Організації і секретарем будови Українського Народного Дому в Бриджпорті, Кон.

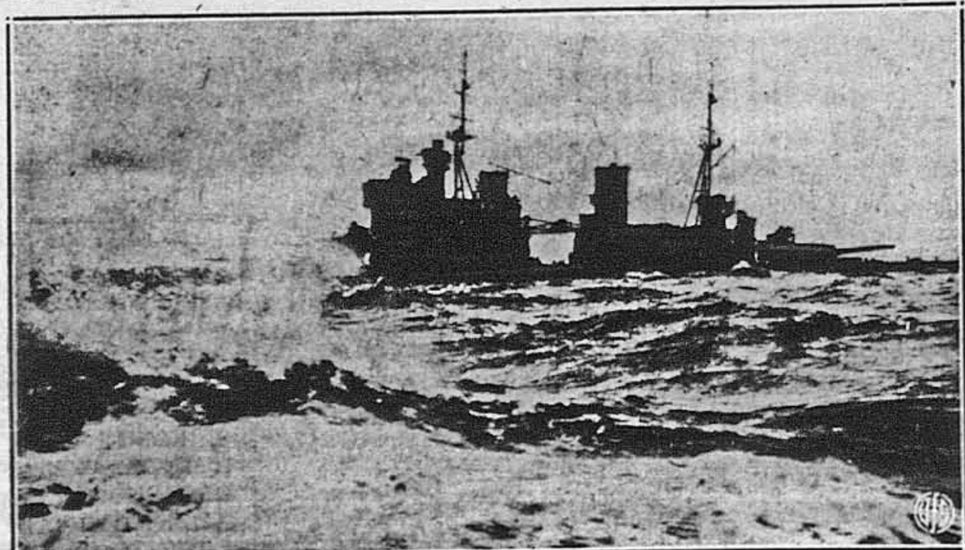
Тіло Покійного зложено на Угорськім цвинтарі св. Івана в Стратфорді, Кон.

Нехай прибрана земля Вашингтона буде Йому пером!

Мих. Галькевич, секр.-кас.

ПРИГОТОВАННЯ ДЛЯ РІЗДВА.—Коло Білого Дому укладають уже ялинку. Президент Рузвелт виголосив з ґанку Білого Дому (на світлині, на далекому пляні) промову.

ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ У БУРЛИВУ ХВИЛЮ.—Британський боєвий корабель „Кінґ Джордж Фифт" підчас морської бурі на океані. Цей корабель має 35,000 тон місткости й має на собі 10 великих 14-цалевих гармат, 16 гармат пів-шеста-цалевих та менші батерії. Він може їхати зо скорістю 30 вузлів на годину.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Хор „Думка" розпочав нову працю.

Коли минеться літо, а по нім прекрасні і теплі та соняшні дні осені, по орґанізаціях та товариствах зачинає наново оживати праця. Таке буває і в Українському Національному Хорі „Думка".

Перші сходини членів хору „Думка" відбулися дня 21-го вересня 1941. в парку п. Присташа. Ці збори були рівночасно отворенням сезону на рік 1941—1942. На зборах не бракувало також й гостей та симпатиків. З тої нагоди влаштовано прекрасну забаву. Весела гутірка, жарти, щирі розмови. Розложили велике огнище, при котрому пекли бараболю, кукурузу, смажили солонину та „вінерки". Все це, хоч так примітивно приладжене, смакувало всім краще ніж деколи і найкращі „стейки". Всі бавилися до пізного вечера. Підчас забави виголосив, традиційним звичаем, коротку промову, п. Іван Отаманець, відомий диріґент цього хору. В своїй промові пригадав значіння української пісні, її красу, та згадав про велику потребу поширення цеї пісні між американцями. Відтак промовив коротко і щиро п. Чмир, один з пionірів українського життя в Дітройті та бувший голова Українського Народного Дому. Він ґратулював хорові „Думка" та його неструдженому диріґентови за працю та славу, придбану українцям, а також заохочував до дальшої витревалої праці на будуче. В кінці п. Присташ, властитель парку, сказав свою радість, що хор про нього не забуває, та заявив, що відступає для хору парк безплатно.

Перший виступ хору „Думка".

Перший виступ хору „Думка" відбувся дня 26. жовтня в Гартленд, Міш. Концерт був у міській музичній салі, де між публикою не бракувало музичних знавців та інших відомих і поважних особистостей. Концерт прийшов з великим успіхом, про що свідчать одержані похвальні листи. Того дня хор мав ще малу несподіванку, бо зовсім неожидано, по двох роках відсутности, прибув на цей концерт і прилучився до хору, давний член Ілля Косіковський, який служить у канадійській армії. Ілля (в хорі кличуть його Косенко) викликав у публики велике і миле враження своїм чудовим барітоном. Оплескам не було кінця. Співав він соля в „Ой зійшла зоря"..., „Пішла мати на село"... та в „Кері мі бек"... Пані Н. Атаманець представила Косенка присутним, а також пояснювала присутним значіння кожної пісні.

Попирають рекордовання пісень.

Дня 2. листопада, комітет хору відбув своє засідання, на якому обговорював та вирішував багато справ, звязаних з діяльністю хору, як також звязаних з виступами хору. З рішень, думаю, найважнішим було те, що хор вирішив закупити „сет" рекордів пісень під проводом незрівнаного диріґента, проф. О. Кошиця, як теж рішено вислати $25.00 як дар на фонд рекордовання української пісні. Вирішено також, що хор займеться збиранням замовлень на згадані рекорди, та що в будучому хор дасть на ту ціль один концерт, чи якесь інше підприємство. Вірю, що за приміром Українського Національного Хору „ДУМКА" підуть, в першу чергу інші українські хори міста Дітройт, а дальше, всі українські орґанізації та товариства. До такого важного діла, яким є рекордовання української півні, хор „Думка", вличе: всіх диріґентів, всіх провідників українських орґанізацій та всіх любителів української пісні в Дітройт.

С. Сосновецький.

ҐРЕЙТ МЕДОВЗ, Н. ДЖ.

На А. Ч. Хрест.

Дня 8. листопада наші громадяни, Іван і Ева Дудяк, обходили 25-ліття свого подружого життя. З цеї нагоди знакомі та приятелі враз з чотирома дочками і сином Ювилятів, зійшлись до Української Галі в Ґрейт Медовз і справили їм „несподіванку", яка їх дуже зворушила. Гром. Ландяк зложив Ювилятам побажання і сказав пару слів про Червоний Хрест. Присутні зложили $14.90, з чого половину призначено на місцевий шпиталь, а другу відіслано до пані Стефанії Галичин для передачі Американському Червоному Хрестови.

ЙОНҐСТАВН, О.

Молоді українські артисти писуються.

В нашім місті є кілька наших молодих українців, що добуваються на видне місце на музичному полі. — Є ними талановита скрипачка панна Ольга Парфенчук, що грає з симфонічною орхестрою теж як солістка і дістала місце в орхестрі диріґента Стоковського. Панна Ольга Мусійчук кінчила курс Вашінґтон-Юніверсіті в Ст. Луіс, й є учителькою на фортепіяні. Знову тепер дістається на видне місце наймолодший наш молодий артист, член від. 74 У. Н. Союзу з Нюкесел, Па., а це Андрій Ліско, що грає на скрипці. Він дістався на перше місце в орхестрі вищих шкіл північної Пенсилванії, де виступає з солями по ріжних концертах й грає в орхестрі „Йонґставн Каледж". Йому всього 17 літ. Студіює під проводом професора музики цього інституту. Перші його виступи в Йонґставні були в „Батлер Артс" й в „Каледж", в днях 26—27 жовтня, з трудною композицією Крайслера „Сіціліяна енд Ріґавдон".

Щасть Боже молодим нашим артистам і дітям Батька Союзу.

Громадянин.

ТОМАСТОН, КОНН.

На книжку.

Члени Тов. Українська Січ зложили на закупно „Історії України" для Гай Скул.

П. Чесьнік 60 ц., Й. Шеремета 55 ц., А. Береза 50 ц., М. Шипінська 55 ц., М. Пастернак 35 ц., Ф. Михнів 35 ц., І. Наконечний 30 ц., М. Москалюк 30 ц., М. Батюк 35 ц., Я. Кульбіда 25 ц.

ЗАКЛИК ДО ПРОТЕСТУ ПРОТИ МАСОВИХ МОРДІВ ЦИВІЛЬНИХ ЛЮДЕЙ НАЦІСТАМИ. — Цим афішом закликує Комітет Оборони Америки на свої протестаційні віча.

ОБВИНУВАЧЕНИЙ ЗА ОТРОЄННЯ. — У Ст. Пітерсбургу в Фльориді, арештовано 32-літнього Елевина Болджена Майкела, циркового послугача, під закидом, що він строїв на смерть 11 слонів цирку Ринґлинґа. Два свідки з Ґастонії, Норт Каролайна, зізнали перед поліцією, що бачили, як Майкел давав слонам капсулки. Майкел заперечує закид. Він згодився поїхати добровільно на суд до Чарлтона, в Норт Каролайні.

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. What simple satisfactory way is provided for all of us to express our gratitude for being Americans?

A. The means is the purchase of Defense Savings Bonds and Stamps — available to almost every man, woman, and child. Ownership of even a 10-cent Stamp carries the satisfaction of knowing you have helped the Nation to arm.

Q. What denominations of Defense Savings Stamp are on sale at retail stores?

A. Stores are concentrating on selling 10-cent and 25-cent Stamps, in order to get a maximum number of customers to participate in the Defense Savings Program. Many stores also carry 50-cent, $1, and $5 Stamps. Stamps of all denominations may pe purchased at post offices.

NOTE.—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at retail stores.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

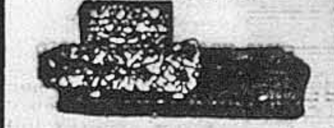
АДЮТАНТ ВЕЙҐАНА ПЕРЕХОДИТЬ ДО ҐЕН. ДЕ ҐОЛЯ.

НЮ ЙОРК. — Делеґація „Вільних Французів" повідомляє, що ґен. Роберт Одік, адютант ґен. М. Вейґана, зірвав з урядом Віші та перейшов до „Вільних Французів" ґен. де Ґоля. Ґен. Одік перебував в Америці на офіційній місії, але по усуненні Вейґана з провідного посту в Південній Африці рішився віддати свої услуги тим французам, які далі борються проти Німеччини по стороні Англії.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 450. Підступ Вилйена.

Поява Вилйена в кімнаті Зелі дуже здивувала дівчину. Хитрий Вилйено моргнув до Зелі і прихильно усміхнувся.

Далі він її вияснив, що він прийшов до неї, як приятель, щоб її звідсіля забрати. Врадувана Зеля знаком вказала, що треба й хлопця забрати.

Вилйено, зрозуміло, охотно і на це згодився. Ось таким підступом він тепер виводив зо собою Зелю і малого Тома з помешкання свого брата.

Зеля була свято переконана, що Вилйено дійсно виводить її на волю. Вона ні на хвилю не підозрівала, що цей підступний чоловік має свої пляни.